

Protocol Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Inleiding

Een veilige leeromgeving is een basisvoorwaarde om studenten te kunnen laten leren, groeien en zich ontwikkelen. Binnen het KW1C vinden wij het van groot belang dat iedere student zich veilig voelt, zowel op school als in de thuissituatie. Helaas komt het voor dat studenten te maken krijgen met huiselijk geweld of kindermishandeling. Dit kan ernstige gevolgen hebben voor hun welzijn, studieresultaten en toekomstperspectief.

Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om signalen van onveiligheid tijdig te herkennen en zorgvuldig te handelen. De bij Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (2013, herzien in 2019) schrijft voor dat onderwijsinstellingen werken met een vast stappenplan: de meldcode. Deze meldcode helpt medewerkers bij de afweging: moet er een melding worden gedaan bij Veilig Thuis, of kan er (ook) passende hulp georganiseerd worden?

Binnen het KW1C zijn er aandachtsfunctionarissen (AF), dit zijn ondersteuningspecialisten die getraind zijn op het gebied van de meldcode. De aandachtsfunctionaris draagt zorg voor het hanteren en borgen van de meldcode binnen het college en draagt bij aan een werkklimaat waarin de medewerkers van het KW1C durven, kunnen en willen handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In dit protocol staat beschreven hoe wij als KW1C met de meldcode werken. Het document biedt concrete handvatten voor docenten¹, aandachtsfunctionarissen en andere betrokkenen. Het beschrijft hoe signalen worden herkend, hoe besluiten zorgvuldig worden genomen en hoe studenten tijdens het hele proces betrokken en ondersteund worden.

Bij studenten in het MBO is er vaak sprake van (bijna) volwassenheid en zelfstandigheid. Dat betekent dat de rol van ouders/verzorgers minder vanzelfsprekend is. Bij minderjarige studenten worden ouders in principe betrokken, maar altijd met oog voor de veiligheid en wensen van de student.

¹ Waar docent staat, kan ook iedere medewerker worden gelezen.

2. Kindermishandeling, huiselijk geweld en de meldnormen bij KW1C

De meldcode wordt toegepast zodra een medewerker signalen opvangt die kunnen wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling.

Kindermishandeling:

Elke vorm van interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die schade veroorzaakt of dreigt te veroorzaken aan een minderjarige, door iemand in een afhankelijkheidsrelatie of machtspositie (bijv. ouder, partner, familielid, verzorger of andere volwassene). Ook het getuige zijn van huiselijk geweld wordt hieronder verstaan.

Huiselijk geweld:

Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee, gepleegd door iemand uit de huiselijke of relationele kring van de student (bijvoorbeeld ouder, partner, familielid of huisgenoot).

Meldnormen

Een melding bij Veilig Thuis is noodzakelijk in de volgende situaties:

Meldnorm 1:

- Acute onveiligheid; de student bevindt zich in direct gevaar en heeft onmiddellijke bescherming nodig.
- Structurele onveiligheid: er is sprake van herhaald of langdurig geweld of verwaarlozing.
- Disclosure: de student vertelt zelf over huiselijk geweld of mishandeling.

Meldnorm 2:

- Onvoldoende hulp mogelijk: als de medewerker onvoldoende effectieve hulp kan aanbieden of organiseren.

Meldnorm 3:

- De situatie verbetert niet ondanks eerder ingezette hulp.

De AF is, namens het Koning Willem I College, verantwoordelijk voor het doen van meldingen bij Veilig Thuis. Indien uit onderling overleg blijkt dat een andere medewerker meer geschikt is om een melding te doen, wordt dit goed afgestemd en kan de medewerker de melding doen. Indien de situatie er om vraagt, mag iedere medewerker zelf een melding doen.

Voorbeelden van vormen van onveiligheid staan vermeld in bijlage A.

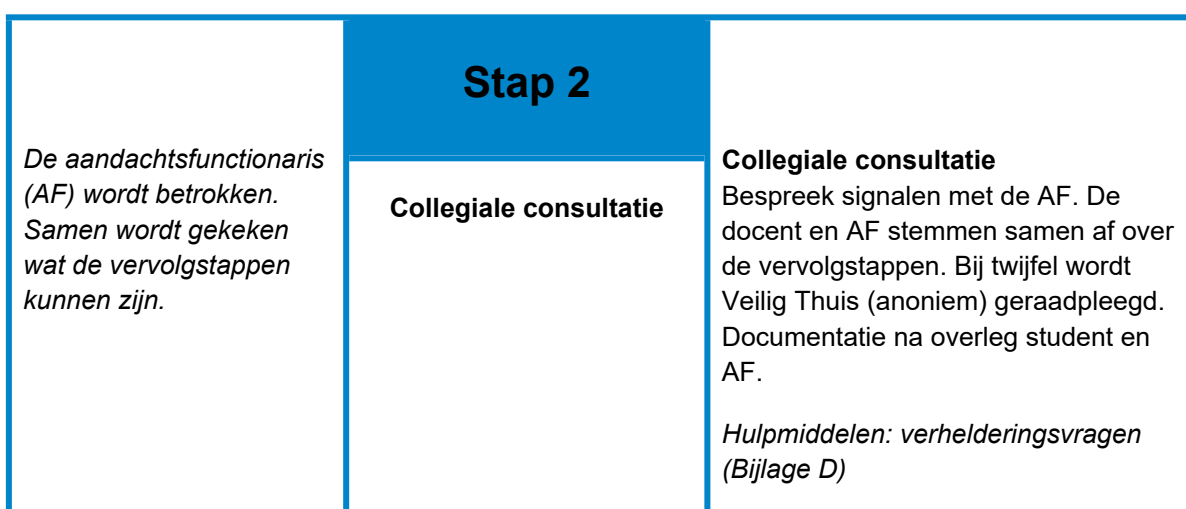
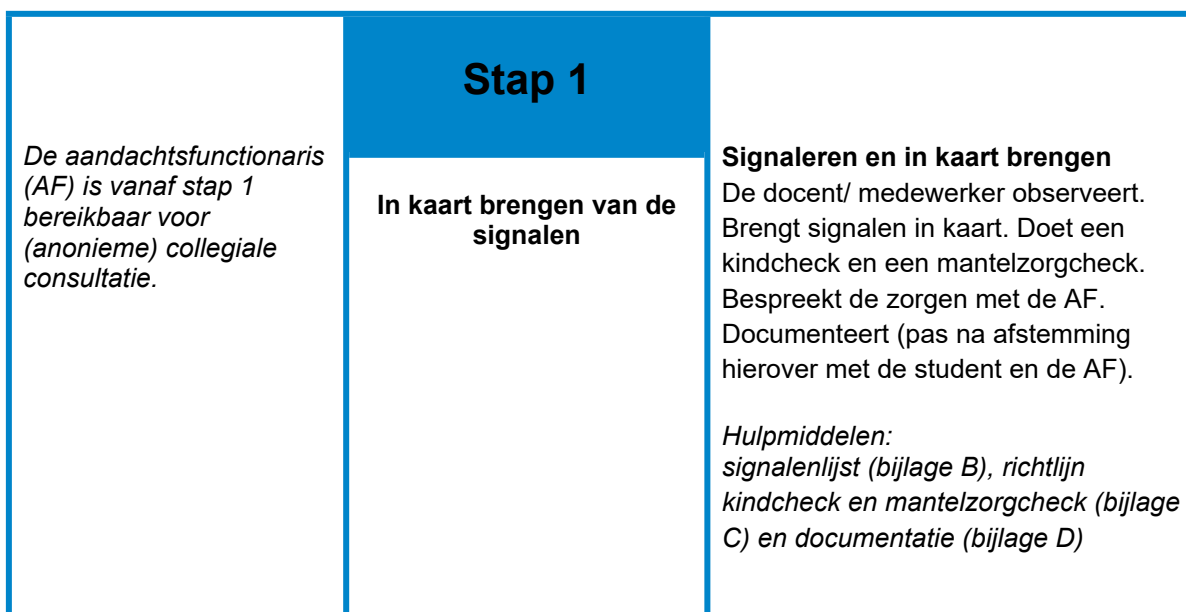
3. Stappen van de meldcode

Het stappenplan van de meldcode bestaat uit vijf stappen. Deze moeten altijd zorgvuldig worden doorlopen, al kan de volgorde soms variëren afhankelijk van de situatie.

De meldcode is een hulpmiddel om af te wegen of melden noodzakelijk is. Indien blijkt dat er geen concrete zorgen zijn over de veiligheid van de student wordt de meldcode weer afgesloten.

Binnen het KW1C voeren coaches, docenten en andere betrokkenen dit proces uit in nauwe samenwerking met de aandachtsfunctionaris (AF).

In Hoofdstuk 4 worden de stappen uitgebreid beschreven.

Stap 3		
<p><i>Soms is een enkel gesprek al voldoende voor verandering. Het is zinvol om zo vroeg mogelijk (indien dit veilig is voor de student, medewerker en andere betrokkenen) met ouders en student de zorgen te bespreken. De AF kan hierin meedenken, ondersteunen en indien nodig overnemen.</i></p>	<p>Gesprek met student/ betrokkenen</p>	<p>Gesprek met de student en (indien mogelijk) de betrokkenen</p> <p>Er wordt altijd met de student gesproken en afgestemd. Bij minderjarige studenten worden ouders/ verzorgers (zo mogelijk) betrokken. De docent, AF en student stemmen af over de vervolgstappen en documentatie.</p> <p><i>Hulpmiddelen: participatie student (hoofdstuk 4)</i></p>

Stap 4		
<p><i>Het is soms lastig om de signalen voldoende te interpreteren of risico's in te schatten. Het is daarom, zeker bij deze stap, helpend om met Veilig Thuis te overleggen over de vervolgstappen. De AF kan hierbij ondersteunen of indien nodig overnemen.</i></p>	<p>Wegen van het geweld</p> <p>Afwegingen:</p> <p>Heb ik op basis van bovenstaande stappen een vermoeden van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling?</p> <p>Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?</p>	<p>Wegen van geweld en/of kindermishandeling</p> <p>Samen met de AF wordt beoordeeld of er sprake is van onveiligheid. Bij twijfel wordt er contact opgenomen met Veilig Thuis ter consultatie. Docent, AF en student stemmen af over documentatie.</p>

Stap 5		
<i>Samen wordt bekeken wat er nodig is. De keuzes worden besproken met de betrokkenen.</i>	Beslissen	Beslissen: melden of hulp organiseren
	1. Is melden noodzakelijk? 2. Is hulp bieden/ organiseren (ook) mogelijk?	Samen met Veilig Thuis wordt besloten of een melding noodzakelijk is of dat hulp ook op een andere manier georganiseerd kan worden. De uiteindelijke beslissing blijft bij KW1C liggen. De laatste 3 afwegingen worden doorgenomen. Indien hulpverlening op basis van een van deze punten niet mogelijk is, is melden bij VT noodzakelijk.
	Afwegingen:	De uitkomst wordt besproken met de student en de betrokkenen. De docent, student en AF stemmen hierover samen af. Dit geldt ook voor de documentatie. Er worden afspraken gemaakt over het monitoren van de veiligheid, indien het (extern) wordt overgenomen.
	Ben ik in staat effectieve (passende) hulp te bieden of organiseren?	
	Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?	
	Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?	

4. Omschrijving van de stappen

Hieronder is iedere stap van de meldcode nader uitgewerkt. Voor elke stap geldt:

1. Documentatie vindt plaats bij iedere stap, maar het vastleggen gebeurt pas na overleg met de student. De student kan in Eduarte zelf de opmerkingen lezen. Het is onwenselijk dat de student zonder dat daar eerst over is gesproken deze signalen leest. Indien de verwachting is dat het vroegtijdig bespreken hiervan voor problemen zorgt, kan contact gezocht worden met Veilig Thuis om te bespreken hoe hiermee om te gaan. Medewerkers van het KW1C documenteren zoveel mogelijk volgens het voorbeeldformat in bijlage D, de aandachtsfunctionaris (AF) zal hierbij ondersteunen of de regie nemen en geeft aan waar de documentatie het beste geplaatst kan worden.

2. Gesprekken met de student worden bij voorkeur gevoerd door de betrokken docent of medewerker. In overleg met de aandachtsfunctionaris (AF), kan hiervan worden afgeweken.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- De docent brengt signalen van huiselijk geweld en/of mishandeling in kaart op basis van observaties en/of gesprekken. *Hulpmiddelen: signalenlijst (bijlage B).*
- De AF kan direct worden betrokken voor (anoniem) overleg.
- Signalen worden vastgelegd. Het vastleggen gebeurt bij iedere stap, pas na overleg met de student.
- Bij disclosure (wanneer een student zelf vertelt over geweld of mishandeling) bespreekt de docent de te nemen stappen met de student. De docent licht de student in dat de informatie wordt besproken met de AF en legt uit waarom. Daarbij wordt de student geïnformeerd over het proces, het recht op veiligheid en het recht om een eigen mening te geven. De docent legt het gesprek vast en stemt af met de AF.
Hulpmiddel: Hoofdstuk 5, participatie student.

Kindcheck

- De kindcheck wordt uitgevoerd wanneer er zorgen zijn over dat de situatie van de student ernstige schade kan veroorzaken of een bedreiging vormt voor diens veiligheid (of die van broertjes/zusjes).
- De docent of begeleider voert de kindcheck uit volgens de richtlijnen in bijlage C en legt de resultaten vast in overleg met de AF.
Hulpmiddel: bijlage C.
- De Mantelzorgcheck wordt uitgevoerd wanneer er zorgen zijn over afhankelijkheidsrelaties binnen de thuissituatie van de student.
Hulpmiddel: bijlage C.

Eergerelateerd geweld

Bij (een vermoeden van) eergerelateerd geweld is er een andere zorgvuldigheid nodig. De docent overlegt direct met de AF en deze schakelt expertise in via Veilig Thuis, schoolmaatschappelijk werk of politie. Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld (zo nodig binnen een uur). Dit kan gaan om vermoedens van gedwongen huwelijk, achterlating of eerwraak. Er mag niet gerapporteerd worden in Eduarte, omdat dit gevaar kan opleveren voor de student.
Hulpmiddel: bijlage E.

Strafbare feiten

Wanneer een student strafbare feiten onthult of er een vermoeden ontstaat van een ernstig misdrijf, wordt er niet verder inhoudelijk ingegaan op de signalen. Er vindt direct overleg plaats met Veilig Thuis. In overleg met Veilig Thuis kan een melding worden gedaan door KW1C bij hen of bij de politie. Bij een recent seksueel misdrijf wordt contact opgenomen met het Centrum Seksueel Geweld. Indien (het vermoeden bestaat dat) een student het slachtoffer is van een seksueel misdrijf, gepleegd door een medewerker van KW1C, moet altijd het College van Bestuur per direct worden geïnformeerd.

Hulpmiddel: bijlage E.

Dierenmishandeling

Wanneer er sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld, kan er ook sprake zijn van dierenmishandeling. Wanneer er signalen van dierenmishandeling zijn, is dit een belangrijk signaal om verder door te vragen over de thuissituatie van de student.

Hulpmiddel: bijlage E.

Stap 2: Collegiale consultatie

- De docent bespreekt signalen met de AF en daarna bespreken ze samen de vervolgstappen, ook wat betreft documentatie.
- Bij twijfel neemt de docent en /of AF (anoniem) contact op met Veilig Thuis, de uitkomst wordt vastgelegd.
- Indien er aanvullende expertise nodig is (bijv. letseldeskundige), wordt dit via Veilig Thuis geregeld.

Hulpmiddel: bijlage D.

Stap 3: Gesprek met de student en/of betrokkenen

De signalen worden eerst besproken met de student. De student wordt geïnformeerd over de zorgen, de vervolgstappen en krijgt ruimte om een eigen visie te geven. (*Hulpmiddel: Hoofdstuk 5, participatie van de student*). Het gesprek wordt voorbereid met de AF. Er wordt samen afgestemd over de uitvoering van het gesprek, het documenteren van de inhoud en uitkomst van het gesprek.

De signalen worden besproken met betrokkenen (ouders/verzorgers en student), tenzij de veiligheid van de student, de medewerker of die van een ander door het gesprek in gevaar komt. Dan wordt met Veilig Thuis afgestemd hoe nu verder.

Wees je bewust van de gevoeligheid van het gesprek. Weeg af of je het gesprek alleen voert of met een collega samen. De beveiliging kan gevraagd worden om 'stand by' te staan indien nodig.

Richtlijn gesprek met ouders/betrokkenen:

- Doel van het gesprek uitleggen.
- Bespreken van de signalen: dit zijn de waarnemingen die zijn gedaan.
- De ouder/betrokkene uitnodigen om te reageren.
- Zo nodig tot een interpretatie komen van wat je hebt gezien en gehoord, en wat ouders in reactie daarop hebben verteld.
- Afspraken maken over het vervolg.

Stap 4: Wegen van signalen en risico's

Op basis van de signalen, het ingewonnen advies en de gesprekken wordt de situatie beoordeeld. De AF voert samen met de docent deze weging uit, aan de hand van het wettelijk afwegingskader.

- Bij twijfel wordt altijd Veilig Thuis geraadpleegd.
- De mening van de student wordt meegenomen in de beoordeling.
- De docent en AF stemmen af over het documenteren van alle stappen en afwegingen.

Afwegingskader:

Vijf afwegingsvragen

Meldnorm 1	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen – melden of hulp organiseren

In overleg met Veilig Thuis wordt besloten of een melding noodzakelijk is of dat hulp ook op een andere manier georganiseerd kan worden.

- Indien melden noodzakelijk is: de AF doet samen met de docent de melding bij Veilig Thuis en documenteert dit. *Hulpmiddel: Bijlage D, documentatie.*
- Indien hulp organiseren mogelijk is: de AF en eventueel schoolmaatschappelijk werk helpen met het inzetten van passende hulp en monitoren de voortgang.
- De student wordt op de hoogte gehouden en meegenomen in de beslissingen, afspraken en vervolgstappen (*zie Hoofdstuk 5*).
- In alle gevallen wordt de veiligheid van de student centraal gesteld.

5. Participatie van de student, privacy en toestemming

In het KW1C zijn veel studenten meerderjarig (18+). Dat betekent dat toestemming en privacy extra aandacht vragen:

- Bij minderjarige studenten (jonger dan 18 jaar) worden ouders/verzorgers in principe betrokken, tenzij dit de veiligheid van de student, medewerker of andere betrokkene in gevaar brengt.
- Bij meerderjarige studenten is hun eigen toestemming leidend bij het delen van informatie, behalve in situaties van acute of structurele onveiligheid.
- Het vastleggen gebeurt bij iedere stap, pas na overleg met de student. De student kan in Eduarte zelf opmerkingen lezen. Het is onwenselijk dat de student zonder dat daar eerst over is gesproken deze signalen leest. Indien de verwachting is dat vroegtijdig bespreken hiervan voor problemen kan zorgen, kan er met de AF of Veilig Thuis besproken worden hoe hiermee om te gaan.
- Bij informatie-uitwisseling met externe partners wordt altijd rekening gehouden met de AVG. Wanneer een medewerker een verzoek krijgt van een externe partij (zoals raad van kindbescherming, Veilig Thuis of jeugdzorg), is het noodzakelijk om contact op te nemen met de AF. Zij dragen (in afstemming met de betreffende medewerker) zorg voor de afstemming en informatieverstrekking aan externe partijen. De student wordt hier zoveel mogelijk in meegenomen.

Voor studenten die slachtoffer of getuige zijn van huiselijk geweld of mishandeling, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door professionals binnen KW1C die zij vertrouwen. Omdat studenten vaak verschillende ondersteuningsbehoeften hebben, vraagt dit maatwerk en afstemming per individu.

Studenten worden zoveel mogelijk actief betrokken in het hele proces van signaleren en de daaropvolgende beslissingen.

Wat: In iedere stap van de meldcode is de student, waar mogelijk, gesprekspartner.

Wie: Het gesprek met de student wordt in de regel gevoerd door de docent of AF. In overleg met de student en de AF kan hiervan worden afgeweken, bijvoorbeeld als de student een vertrouwensband heeft met een andere medewerker.

Hoe: De informatievoorziening wordt steeds afgestemd op de student (leeftijd, ontwikkelingsniveau, belastbaarheid).

Onderwerp	Stap meldcode	Informatie die wordt besproken met student
Informatie over veilig opgroeien	1-3	<ul style="list-style-type: none">- Uitleg over normale omgang tussen ouder en kind.- Benadrukken dat iedere jongere recht heeft op een veilige thuissituatie.- Uitleg dat de onveilige situatie nooit de schuld van de student is.
Disclosure	1	<ul style="list-style-type: none">- Uitleg over het recht op veilig opgroeien.- Informatie over vervolgstappen, zoals AF betrekken en contact met Veilig Thuis.- Samen bepalen van de vervolgstappen.
Signalen bespreken	1-3	<ul style="list-style-type: none">- Doel van het gesprek uitleggen (zorgen over veiligheid, recht op veilig opgroeien).- Bespreken van de signalen: dit zijn de waarnemingen die zijn gedaan.- De student uitnodigen om te reageren.- Zo nodig tot een interpretatie komen van wat je hebt gezien en gehoord, en wat de student in reactie daarop heeft verteld.- Afspraken maken over het vervolg. Duidelijkheid en transparantie over het vervolg en proces.- Afspraken maken over documentatie.
Informatie over het proces	1-5	<ul style="list-style-type: none">- Student mag meedenken en een mening geven (inclusief recht op klacht of verzet).- Gedurende het proces: wie wat doet, waarom en wanneer.- Wat en waar wordt er gedocumenteerd.- Welke zorgen er zijn.- Bij wie de student terecht kan met vragen.- Welke besluiten genomen worden, door wie en wanneer.- Terugkoppeling vanuit bijvoorbeeld Veilig Thuis.
Recht op eigen mening	1-5	<ul style="list-style-type: none">- Student wordt gewezen op het recht om tijdens het hele proces betrokken te zijn en telkens een eigen mening te geven.
Vragen en luisteren naar de visie van de student	1-5	<ul style="list-style-type: none">- Bij iedere beslissing wordt de student geïnformeerd en wordt diens mening gehoord over zorgen en mogelijke oplossingen.
De mening van de student in de besluitvorming	3-4	<ul style="list-style-type: none">- Vanaf stap 1 krijgt de student ruimte om de eigen visie te geven.- Docent en AF weegt de mening van de student mee in de besluitvorming.- Herstel van veiligheid staat altijd centraal.- Indien van de mening van de student wordt afgeweken, wordt dit uitgelegd.
Steun	5	<ul style="list-style-type: none">- Bij een melding bij Veilig Thuis: uitleg over de inhoud, wie de student informeert en hoe dit gebeurt.- Bij overdracht/inzet van hulp: uitleg over welke instantie betrokken wordt, wat er wordt gedaan en wie verantwoordelijk is.- Docent of ingezette hulp blijft het welzijn opvolgen.

Nadere informatie over het betrekken van jongeren bij signaleren, melden en hulp bieden is te vinden in de **Handreiking participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling** (Ministerie van VWS, 2018). Hierin zijn ook gesprekstips opgenomen die toepasbaar zijn bij studenten in het MBO.

6. Wettelijke verplichtingen en de werkwijze van KW1C

Aandachtsfunctionarissen bij KW1C

Op iedere locatie van KW1C zijn één of meerdere aandachtsfunctionarissen (AF) aanwezig. Zij zijn het aanspreekpunt als er zorgen zijn over studenten en als de meldcode moet worden toegepast. De aandachtsfunctionaris (opgeleide ondersteuningspecialist) werkt gekoppeld aan een opleiding en heeft de volgende taken:

- Adviseert en ondersteunt collega's (bijvoorbeeld coaches en docenten) bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Helpt bij het zorgvuldig volgen van de stappen van de meldcode.
- Houdt binnen de opleiding in de gaten dat de meldcode bekend is en goed wordt toegepast.

Binnen het college zijn er minimaal twee aandachtsfunctionarissen die zich daarnaast richten op ondersteuning bij de uitvoering van de meldcode op instellingsniveau, regelmatig overleg hebben met de directie en op verzoek van kunnen meedenken in ingewikkelde situaties en advies geven over vervolgstappen.

Een aandachtsfunctionaris moet bepaalde kennis en vaardigheden hebben om de taak goed uit te voeren. Bij KW1C gebruiken we hiervoor de competenties vanuit het "Functieprofiel Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, september 2024".

- Alle aandachtsfunctionarissen hebben een erkende basistraining gevolgd bij de LVAK.
- Zij houden hun kennis up-to-date door regelmatig bijscholing en intervisie te volgen en via een interne nieuwsbrief.
- Minimaal twee keer per schooljaar komen de aandachtsfunctionarissen bij elkaar voor intervisie.

Wat betekent dit voor de docent/ medewerker?

- De docent of medewerker mag ervan uitgaan dat de aandachtsfunctionarissen goed zijn opgeleid en up-to-date blijven.
- Bij vragen of zorgen over een student kunnen zij altijd terecht bij de aandachtsfunctionaris van de desbetreffende opleiding.
- De docent of medewerker hoeft zelf geen specialist te zijn in de meldcode, maar moet wel weten waar je terecht kunt en hoe je signalen bespreekbaar maakt.
- De docent of medewerker signaleert en brengt de zorgen over een student in kaart.
- Deze signalen worden besproken met de aandachtsfunctionaris (AF).
- De vervolgstappen worden uitgevoerd onder regie van de AF, in overleg met de docent/ medewerker.
- Houd er rekening mee dat vertrouwelijke informatie zorgvuldig moet worden behandeld. Deel gegevens alleen in overleg met de AF.
- Wees open naar studenten (en waar nodig ouders) over wat er met signalen en informatie gebeurt, tenzij het delen van die informatie de veiligheid van de student in gevaar brengt.
- Deel informatie nooit met anderen buiten het afgesproken proces.

Documenteren

Met persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie van studenten – zoals verslagen over de stappen van de meldcode – moet altijd professioneel en zorgvuldig worden omgegaan.

- Iedere stap van de meldcode wordt vastgelegd in het digitale studentendossier. Overleg hierover met de AF
- Documentatie vindt, vanwege de AVG-wetgeving, plaats in een afgeschermd deel van het systeem, alleen toegankelijk voor direct betrokken medewerkers en de student zelf. Het vastleggen gebeurt bij iedere stap, pas na overleg met de student. De student kan in Eduarte zelf opmerkingen lezen. Het is onwenselijk dat de student zonder dat daar eerst over is gesproken deze signalen leest. Indien de verwachting is dat vroegtijdig bespreken hiervan voor problemen kan zorgen, kan er met de AF of Veilig Thuis besproken worden hoe hiermee om te gaan.
- Wees je bewust van het feit dat ouders, van een minderjarige student, het dossier kunnen opvragen en alles mogen lezen wat is vastgelegd in het dossier.
- Bij de verslaglegging wordt altijd genoteerd:
 - wie betrokken is geweest bij de stap;
 - welke informatie is gedeeld;
 - welke afwegingen zijn gemaakt;
 - welke afspraken zijn vastgelegd.
- Binnen KW1C gebeurt dit zoveel mogelijk op een uniforme manier. Hiervoor is een format beschikbaar. (zie bijlage D).

Instructie gebruik kindcheck

De kindcheck wordt uitgevoerd wanneer er signalen zijn dat de toestand van een ouder risico's oplevert voor de veiligheid of ontwikkeling van kinderen. De kindcheck wordt ook ingezet wanneer een student zelf ouder is (of zwanger) en wanneer je signalen krijgt dat er kinderen in de thuissituatie risico lopen. Het doel is om kinderen in beeld te krijgen die mogelijk risico lopen op mishandeling of verwaarlozing door de situatie van hun ouder(s). Voorbeelden zijn: ernstige of langdurige depressie bij een ouder; zware verslaving of ernstig middelengebruik; (dreigende) huisuitzetting; huiselijk geweld; suïcidepoging van een ouder; bij zorgen over een volwassene die zwanger is; als je via een student signalen krijgt dat broertjes of zusjes thuis mogelijk risico lopen. De kindcheck gaat niet over het vaststellen van schade, maar over de vraag of verder onderzoek door een andere instantie nodig is. De kindcheck hoort bij stap 1 van de meldcode en geldt ook voor medewerkers in het onderwijs. De signalen worden besproken met de aandachtsfunctionaris (AF).

In bijlage C staat uitgewerkt hoe de kindcheck precies wordt uitgevoerd en hoe de verslaglegging gebeurt. Ook de mantelzorgcheck staat hierbij beschreven.

Deskundigheid bij eengerelateerd geweld en meisjesbesnijdenis

Bij (een vermoeden van) eengerelateerd geweld of meisjesbesnijdenis gelden extra aandachtspunten. Deze situaties vragen altijd om specialistische kennis.

- De aandachtsfunctionaris (AF) schakelt in zulke gevallen altijd deskundigen in, bijvoorbeeld via Veilig Thuis, schoolmaatschappelijk werk of de politie.
- Bij acute dreiging wordt er versneld gehandeld – indien nodig binnen een uur. Het kan hierbij gaan om signalen van: een dreigend of gedwongen huwelijk; achterlating in het buitenland; eerwraak die op korte termijn kan plaatsvinden. In die gevallen wordt er contact opgenomen met de gespecialiseerde aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie (zie bijlage F voor contactgegevens).

Wat betekent dit voor de docent of medewerker?

Bij vermoedens van eerge relateerd geweld of meisjesbesnijdenis neem je altijd direct contact op met de aandachtsfunctionaris.

- Probeer dit niet zelf uit te zoeken of op te lossen.
- Geef bij acute dreiging (bijvoorbeeld als een student vertelt dat hij/zij binnenkort wordt meegenomen naar het buitenland) dit onmiddellijk door zodat direct geschakeld kan worden met politie of Veilig Thuis.
- **Let op:** Ga nooit in gesprek met de student in aanwezigheid van familieleden. Dit kan de veiligheid van de student in gevaar brengen. Rapporteer om dezelfde reden ook niet in Eduarte.
- Bespreek vermoedens altijd vertrouwelijk en alleen via de afgesproken route.

Meldrecht en beroepsgeheim

Docenten en andere medewerkers hebben vaak te maken met vertrouwelijke informatie van studenten. De vertrouwensrelatie is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld.

- In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo, art. 5.2.6) staat het meldrecht. Dit betekent dat iedere beroepskracht met beroepsgeheim of zwijgplicht het recht heeft om een melding te doen bij Veilig Thuis, ook zonder toestemming van de student.
- Het meldrecht geldt ook als het gaat om huiselijk geweld tussen volwassenen.
- Veilig Thuis kan in een onderzoek om informatie vragen. Die informatie mag verstrekt worden, mits dit zorgvuldig gebeurt. De AF zal hiervoor zorgdragen.
- Een melding moet altijd gebaseerd zijn op voldoende feiten en signalen, die zorgvuldig en aantoonbaar zijn vastgelegd.

Het is belangrijk te beseffen dat met de meldcode wordt bijgedragen aan de veiligheid en ontwikkeling van de student.

Bijlagen

Bijlage A – Definities en voorbeelden; acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie

Een persoon verkeert in direct fysiek gevaar of zijn/haar veiligheid is in de komende dagen niet gegarandeerd. Er is onmiddellijk bescherming nodig.

Toelichting

Bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling moet altijd eerst worden beoordeeld of er sprake is van acuut (levens)gevaar.

Dat kan gaan om:

- fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel);
- ernstige verwaarlozing (gebrek aan eten, drinken, kleding of onderdak);
- onnodig toedienen van medicijnen of overmatige zorg.

Voorbeelden van acute onveiligheid

- Verwondingen door geweld die medische hulp nodig hebben.
- Ernstig letsel of poging daartoe, bijvoorbeeld verwurging of gebruik van een wapen.
- Geweld tijdens een zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik, seksueel geweld of seksuele uitbuiting van minderjarigen.
- Bedreiging om zichzelf of een ander (partner, kind, familielid) iets aan te doen of te doden (zoals bij familiedrama, eerwraak, genitale verminking).
- Het onthouden van noodzakelijke zorg of voeding, bij zowel kinderen als volwassenen.
- Een ouder/verzorger die medische klachten van een kind verzint, overdrijft of zelf veroorzaakt.
- Einde van een vrijheidsbeperkende maatregel voor de pleger, terwijl er geen veiligheidsmaatregelen zijn getroffen.
- Acute onveiligheid door suïcidepoging, automutilatie, ernstige psychische crisis of intoxicatie (alcohol/drugs).
- Vlucht uit huis door (dreigend) huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen thuisgelaten wordt zonder toezicht of verzorging.
- Minderjarigen die worden opgesloten of onthouden van eten/drinken.
- Een kind dat alleen woont met een ouder die plotseling een acute psychose krijgt

Wat betekent dit voor jou als medewerker?

- Denk bij signalen altijd eerst aan veiligheid: is er direct gevaar?
- Twijfel je? Bel onmiddellijk de aandachtfunctionaris of, als dat niet kan, de onderwijsmanager, Veilig Thuis of 112 bij levensgevaar.
- Wacht nooit af bij acute dreiging — veiligheid gaat vóór.

Structurele onveiligheid

Definitie

Er is sprake van structurele onveiligheid als iemand langdurig leeft in een situatie waarin de veiligheid of ontwikkeling continu wordt bedreigd. Er is geen direct levensgevaar, maar de omstandigheden zijn op de langere termijn ernstig schadelijk.

Toelichting

Structurele onveiligheid ontstaat vaak geleidelijk. De student of het kind raakt gewend aan een onveilige situatie, waardoor signalen minder opvallen. Denk aan herhaald geweld, emotionele verwaarlozing of voortdurende spanningen thuis.

Voorbeelden

- Regelmatig verbaal of fysiek geweld tussen gezinsleden.
- Een ouder met langdurige psychische of verslavingsproblemen, waardoor er weinig aandacht is voor de kinderen.
- Een student die steeds zorgtaken op zich neemt (bijv. mantelzorg of ouderrol) ten koste van school of eigen ontwikkeling.
- Blijvende armoede of schulden die leiden tot stress, schaamte en instabiliteit thuis.
- Herhaald schoolverzuim of vermoeidheid door een onrustige of onveilige thuissituatie.
- Structurele verwaarlozing: onvoldoende voeding, hygiëne, kleding of medische zorg.

Wat betekent dit voor jou als medewerker?

- Let op patronen: herhaalde signalen, terugkerend verzuim of zorgwekkende verhalen zijn vaak tekenen van structurele onveiligheid.
- Bespreek je zorgen met de aandachtsfunctionaris; jij hoeft de situatie niet zelf op te lossen.
- Documenteer zorgvuldig wat je opmerkt (feiten, geen aannames).
- Soms lijkt een student “gewoon moeilijk”, maar ligt er een onveilige thuissituatie aan ten grondslag — blijf dus alert.

Disclosure (onthulling) in het onderwijs

Definitie

Disclosure betekent dat een student zelf vertelt over ervaringen met huiselijk geweld, mishandeling of misbruik.

Toelichting

Een disclosure is vaak een spannend en kwetsbaar moment voor de student. Hoe jij reageert kan bepalen of de student verdere hulp durft te accepteren.

Belangrijk om te weten:

- De onthulling gebeurt meestal niet ineens; het kan in stukjes of indirect (“het is thuis vaak lastig”).
- Het is niet jouw taak om te onderzoeken wat er precies is gebeurd.
- Het is wél jouw taak om veilig te luisteren, serieus te nemen en daarna te handelen volgens de meldcode.

Wat betekent dit voor jou als medewerker?

- Luister rustig en zonder oordeel.
- Geloof de student en bedank hem/haar voor het vertrouwen.
- Vraag niet door op details; laat onderzoek over aan deskundigen.
- Zeg nooit dat je iets geheim zult houden — leg uit dat je verplicht bent hulp in te schakelen als iemand onveilig is.
- Noteer direct na het gesprek wat er is gezegd, in de eigen woorden van de student.
- Bespreek het gesprek zo snel mogelijk met de aandachtsfunctionaris en geef bij de student aan dat je dit gaat doen.

Bijlage B – Signalenlijst (Meldcode stap 1)

Doel: In kaart brengen van signalen, risico's en beschermende factoren bij (vermoedens van) huiselijk geweld of onveiligheid.

Let op: Noteer alleen feitelijke observaties. Vermijd aannames of oordelen.

Algemene gegevens

De onderstaande signalen zijn gebaseerd op de informatie van SignalenKaart.nl en zijn toegespitst op jongeren (ongeveer 16-25 jaar) binnen het middelbaar beroepsonderwijs. Ze kunnen helpen bij het herkennen van mogelijke onveiligheid, mishandeling of huiselijk geweld. Vaak is niet één signaal doorslaggevend, maar vormt het geheel van signalen een reden tot zorg.

Mogelijke signalen bij studenten (16-25 jaar)

Let op: Deze signalen hoeven niet altijd te wijzen op mishandeling of huiselijk geweld. Ze geven wel aan dat er reden kan zijn om verder te kijken en eventueel overleg te voeren met de aandachtsfunctionaris of Veilig Thuis. Combineer observaties altijd met professionele afweging en overleg.

Signalen / risicofactoren:

- Onverklaarbare verwondingen, littekens of blauwe plekken die worden toegedekt met kleding
- Teruggetrokken of juist extreem opstandig gedrag
- Sterke stemmingswisselingen, somberheid of neerslachtigheid
- Zelfbeschadiging of uitingen van suïcidegedachten
- Angst om naar huis te gaan of geheimzinnig over thuissituatie
- Onregelmatig aanwezig op school of op stage (verzuim, te laat komen), vaak hoofdpijn/ buikpijn/ ziekmeldingen zonder medisch reden
- Overmatige vermoeidheid of concentratieproblemen
- Zichtbare verwaarlozing (slechte hygiëne, onverzorgde kleding)
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag of uitspraken die niet bij leeftijd passen
- Beïnvloeding of controle door partner of gezinslid (zoals loverboypraktijken)
- Financiële zorgen of schulden zonder duidelijke oorzaak
- Overmatige verantwoordelijkheden thuis (mantelzorg, zorgtaken voor broertjes/zusjes)
- Middelengebruik (alcohol, drugs) als vorm van ontvluchting
- Extreem perfectionisme of angst om te falen, wisselende resultaten zonder reden

- Ouders of verzorgers die wisselend reageren, moeilijk bereikbaar zijn of afwijzend reageren richting school
- Conflicten, spanning of geweld thuis
- Verslaving, psychische problemen of financiële zorgen bij ouders
- Ouders die teveel druk leggen op de student of te weinig grenzen stellen
- Conflicten, spanningen of (dreigend) geweld in huis
- Gebrek aan steun of onveilige communicatie tussen gezinsleden
- Ouders die te veel druk leggen op de student of te weinig grenzen stellen
- Onzekerheid over wie gezag heeft of verantwoordelijk is voor de student

- Student is geïsoleerd in klas of op school
- Negatieve invloed van vrienden of relaties
- Onveilig groepsklimaat of pesten
- Problemen of verzuim bij BPV

Beschermende factoren:

- Student heeft een vertrouwenspersoon op school
- Positief contact met klasgenoten of vrienden
- Een stabiele, veilige thuissituatie
- Positieve band met coach, docent of een andere volwassene op school
- Ondersteunend sociaal netwerk (vrienden, familie, sport, werk)
- Actieve deelname aan school en motivatie om te leren
- Betrokkenheid hulpverlening of begeleiding
- Toegang tot vertrouwenspersoon of maatschappelijk werk binnen school

- Ouders staan open voor overleg en samenwerking
- Er is steun vanuit familie of netwerk
- Ouders tonen betrokkenheid bij de student
- Hulpverlening is betrokken bij gezin

- Positieve sfeer in klas of team
- Stagebedrijf biedt veilige leeromgeving

Overige observaties/ informatie uit gesprekken: _____

Afweging: draagkracht vs. draaglast

Wat vraagt de situatie van de student (draaglast)?	Wat helpt de student om dit vol te houden (draagkracht)?

Conclusie en vervolgstappen

Ga in overleg met de aandachtfunctionaris (AF).

Afgesproken vervolgactie(s): _____

Datum vervolg / evaluatie: _____

Tip: Dit werkblad is een hulpmiddel om signalen in kaart te brengen. Het wordt afgeraden dit document in het dossier van de student op te slaan, wanneer de inhoud nog niet met de student besproken is. Overleg met de AF de vervolgstappen en hoe verder wat betreft documentatie.

Bijlage C – Kindcheck en mantelzorgcheck

Wat is de Kindcheck?

Je voert de kindcheck uit om na te gaan of kinderen zich in een situatie bevinden die schadelijk kan zijn. De kindcheck is een controle die je uitvoert als je werkt met een student die zelf ouder is (of zwanger) en je je zorgen maakt over zijn of haar kinderen of wanneer je een ouder/ verzorger spreekt en je zorgen maakt over de thuissituatie. De kindcheck kun je ook uitvoeren wanneer je contact hebt met een student en zorgen hebt over eventuele broertjes of zusjes. Het doel is om te kijken of de kinderen veilig zijn en of er extra hulp nodig is.

Wanneer doe je een Kindcheck?

Bijvoorbeeld bij:

- Ernstige depressie of psychische problemen
- Verslaving of middelengebruik
- Huiselijk geweld of ruzies thuis
- Dreigende huissuitzetting
- Suïcidepoging
- Zorgen bij een zwangere volwassene

Hoe voer je de Kindcheck uit?

Je voert een kort gesprek met de student of de ouder/ verzorger.

Stel meerdere vragen om een goed beeld te krijgen van de thuissituatie, bijvoorbeeld:

- Wonen er minderjarige kinderen bij je in huis?
- Wie zorgt dat de kinderen eten krijgen, naar school gaan en toezicht krijgen?
- Met wie deel je de zorg?
- Waar verblijven de kinderen overdag?
- Maak je je zorgen over de kinderen vanwege de situatie?
- Is er hulp betrokken bij de kinderen?
(Zo ja: mag ik met hen overleggen over wat we kunnen doen?)

Vraag rustig door en probeer een concreet beeld te krijgen.

Laat zien dat je niet oordeelt, maar dat je meedenkt over veiligheid.

Wat doe je daarna?

- Bespreek de situatie met de AF.
- Bij twijfel overleg je samen met Veilig Thuis (anoniem).

Verslaglegging

- De Kindcheck wordt vastgelegd in overleg met de aandachtfunctionaris (AF).
- Samen met de AF bepaal je wie de rapportage schrijft, zie bijlage E.

Mantelzorgcheck

Je voert deze check uit als je vermoedt dat een student thuis zorg draagt voor iemand die ziek of hulpbehoevend is. Het doel is om in kaart te brengen of de mantelzorg te zwaar is en of dit risico's geeft voor het welzijn of de veiligheid van de student of iemand anders in het gezin.

Vragen die je kunt stellen zijn:

- Zorg jij thuis voor iemand die ziek is of hulp nodig heeft?
- Wat doe je precies voor die persoon?
- Hoe gaat het met jou daarbij?
- Lukt het om school, werk of vrije tijd te combineren met de zorg?
- Heb je zelf iemand met wie je hierover kunt praten?

Als de zorg te zwaar wordt of er zorgen zijn over veiligheid, overleg je met de aandachtfunctionaris (AF) en vervolg je de stappen van de Meldcode.

Bijlage D – Documentatie

Wat is het doel van dit format?

Met dit format leg je alle stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling vast. Het helpt je om gestructureerd en zorgvuldig te werken wanneer er zorgen zijn over een student of gezin. Je vult het samen in met de Aandachtsfunctionaris (AF).

Stap 1 – Signalen in kaart brengen (en AF inlichten)

Wat doe je: Hier noteer je wat je ziet, hoort of merkt dat je zorgen geeft. Wees feitelijk en objectief: schrijf alleen op wat je waarneemt, niet wat je denkt of vermoedt. Overleg met de AF over het bewaren en plaatsen van de documentatie.

Wat noteer je:

Wat zijn de signalen? (zie bijlage B. bijv. blauwe plekken, vermoeidheid, gedrag, uitspraken)

1. **Wie signaleert en in welke situatie?** (bijv. mentor tijdens gesprek, stagebegeleider op werkvloer)
2. **Zijn er signalen van anderen?** (bijv. collega, ouder, buurvrouw)
3. **Sinds wanneer merk je dit?**
4. **Wat denk je dat er aan de hand kan zijn?** (je hypothese)
5. **Wat is er met de student besproken?** (uitleg over het proces, recht op mening, afspraken)
6. **Heb je ouders geïnformeerd?** (alleen als dat veilig is)

Kindcheck (indien van toepassing)

- Met wie de Kindcheck is uitgevoerd.
- Uitkomst van de Kindcheck (situatie ouder en kinderen).
- Acties naar aanleiding van de Kindcheck (bijv. hulp inschakelen, overleg AF).

Stap 2 – Collegiale consultatie

Wat doe je:

Je bespreekt de signalen met een de AF. Soms wordt ook Veilig Thuis (VT) geraadpleegd voor advies, dit kan anoniem.

Onderstaande verhelderingsvragen kunnen gebruikt worden om signalen die in kaart zijn gebracht te concretiseren en feitelijk te omschrijven. Vervolgens kan, in geval van een melding bij Veilig Thuis, de zorg in een 'concreet voorbeeld van onveiligheid' worden beschreven.

Beantwoord deze vragen aan de hand van één signaal:

1. Sinds wanneer doet dit zich voor? Weken, maanden?
2. Hoe vaak doet het zich voor? Per week, dag, maand?
3. Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal? Hoe is dit te zien, waaraan, wie?
4. In welke situatie(s), op welke momenten? Met wie, wat en hoe?
5. Door wie wordt wat aangegeven? Bijvoorbeeld: moeder geeft bij de docent aan dat...
6. Is er een aanleiding voor dit gedrag (situatie) aan te wijzen?
7. Wat is het gevolg van het gedrag (situatie) voor de student, betrokkenen, omgeving?

Wat noteer je:

1. Met wie het overleg plaatsvond (naam, functie).
2. Advies van Veilig Thuis (met wie je sprak en wat is geadviseerd).
3. Wat je met de student hebt besproken (proces, afspraken, mening student).

Stap 3 – Gesprek met ouders/ verzorgers en student**Wat doe je:**

De coach/ medewerker (in afstemming met de AF) voert een gesprek over de zorgen. Je bespreekt de feitelijke signalen en vraagt om de reactie van ouders of student.

Wat noteer je:

1. Met wie het gesprek plaatsvond.
2. Hoe ouders of student reageerden.
3. Wat je met de student hebt besproken (informatie, mening, afspraken).

Stap 4 – Aard en ernst van de situatie wegen**Wat doe je:**

Je bespreekt samen met de AF hoe ernstig de situatie is en wat er moet gebeuren en gebruikt hiervoor het afwegingskader.

Je kunt opnieuw advies vragen bij Veilig Thuis als iets niet duidelijk is.

Wat noteer je:

1. Onderbouwing van de weging: wat maakt dat je de situatie ernstig of minder ernstig vindt? Neem de mening van de student hierin mee.
2. Beschrijf het besluit dat is genomen na het afwegingskader en overleg (bijv. melding doen, hulp organiseren, nog volgen).

Stap 5 – Hulp organiseren of melden**Wat doe je:**

Je bespreekt met student/ ouders wat er gaat gebeuren: wordt er hulp ingezet, of wordt er gemeld bij Veilig Thuis?

Wat noteer je:

1. Als er melding bij Veilig Thuis is gedaan: noteer de reactie van betrokkenen en de afspraken met Veilig Thuis.
2. Als er hulp wordt georganiseerd: noteer de naam van de instantie, de afspraken over hulp, regie en opvolging.
3. Wat je met de student hebt besproken (afspraken en hoe de situatie wordt gevolgd).

Spiekaart – Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (stap 1 t/m 5)

Stap	Wat doe je?	Wat leg je vast?	Met wie overleg je?
1. Signaleren (incl. Kindcheck)	Je merkt zorgelijke signalen bij een student of gezin. Je brengt ze feitelijk in kaart en overlegt met de AF . Bij zorgen over kinderen van een volwassene doe je de Kindcheck .	Signalen, door wie, sinds wanneer, wat besproken is met student, uitkomst Kindcheck.	AF , evt. VT
2. Overleg	Je bespreekt de signalen tenminste met de AF . Bij twijfel vraag je advies aan VT .	Data, namen, adviezen en afspraken.	AF , collega, VT
3. Gesprek ouders / student	Coach voert (met AF) gesprek over zorgen. Je bespreekt signalen en vraagt om reactie.	Met wie, reactie student/ouders, afspraken.	AF , collega, student, ouders
4. Wegen	Samen met AF bepaal je de ernst (afwegingskader). Je kunt opnieuw advies vragen aan VT .	Onderbouwing, mening student, besluit overleg.	AF , VT
5. Handelen	Je organiseert hulp met de AF of doet melding bij VT . Je informeert ouders en student over wat er gebeurt en waarom.	Naam instantie, afspraken, reacties, opvolging.	AF , VT , hulpverleners, student ouders

Tips

- Noteer alle stappen met datum en functie van wie iets gedaan heeft. Bewaar het format op een veilige plek, stem dit af met de aandachtsfunctionaris.
- Schrijf objectief en kort: beschrijf feiten, geen meningen. "Ik zag dat de student huilde" in plaats van "De student is verdrietig."
- Werk samen met de **AF**.
- Houd rekening met privacy en veiligheid: overleg met de **AF** voordat je informatie deelt met ouders of anderen.
- Als je twijfelt: raadpleeg Veilig Thuis voor advies (anoniem mag ook).

Bijlage E – Belangrijke telefoonnummers

Instantie	Contactgegevens
Veilig Thuis	0800-2000
Centrum seksueel geweld Brabant	0800- 0188
Politie	Bij spoed 112, geen spoed 0900-8844
zedenpolitie	0900-8844 (vragen naar afdeling zedenpolitie) Bij noodsituaties: 112
Landelijk expertisecentrum Eer Gerelateerd Geweld	088-9648550
Zelfmoord preventie	133
Dieren in nood	144